

บทที่ 4

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อระดับความรู้และระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

การวิจัยเรื่องภูมิปัญญาชาวบ้านกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในท้องที่อำเภองาว จังหวัดลำปาง

ในส่วนของการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งเสนอเป็น 3 ส่วน ดังนี้

4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม

4.2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อระดับความรู้ของชาวบ้านในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

4.3 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม

ตารางที่ 4.1.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
ชาย	202	84.2
หญิง	38	15.8
รวม	240	100

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือน ส่วนใหญ่ร้อยละ 84.2 เป็นเพศชาย ซึ่งเป็นลักษณะโดยทั่วไปของสังคมไทยที่ให้ผู้ชายเป็นหัวหน้าครัวเรือน ส่วนเพศหญิงมีเพียงร้อยละ 15.8 ซึ่งพบว่าเป็นหม้ายหรือหย่าร้างหรือสามีไปทำงานที่อื่น

ตารางที่ 4.1.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
อายุต่ำกว่า 20 ปี	1	0.4
อายุ 20 - 29 ปี	40	16.6
อายุ 30 - 39 ปี	82	34.2
อายุ 40 - 49 ปี	60	27.5
อายุ 50 - 59 ปี	33	13.8
อายุ 60 ปีขึ้นไป	18	7.5
รวม	240	100

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือน มีอายุเฉลี่ย 41.5 ปี กลุ่มตัวอย่างมีอายุต่ำสุด 18 ปี และมีอายุสูงสุด 78 ปี โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 30 - 39 ปี และ 40 - 49 ปี (ร้อยละ 34.2 และร้อยละ 27.5 ตามลำดับ) กล่าวได้ว่ากลุ่มตัวอย่างเหล่านี้อยู่ในวัยทำงานสามารถที่จะทำงานได้ดี โดยเฉพาะการทำงานทางด้านการเกษตรซึ่งเป็นอาชีพหลักในพื้นที่ที่ศึกษา

ตารางที่ 4.1.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชาติพันธุ์

ชาติพันธุ์	จำนวน(คน)	คิดเป็นร้อยละ
ชาวพื้นราบ	115	47.90
เข่า	40	16.65
กะเหรี่ยง	40	16.65
อีโก้	45	18.80
รวม	240	100

กลุ่มตัวอย่างมี 4 ชาติพันธุ์ ดังนี้ คือ กลุ่มตัวอย่างชาวพื้นราบมีจำนวน 115 คน (ร้อยละ 47.90) กลุ่มตัวอย่างชาวเขาเผ่าเข่ามีจำนวน 40 คน (ร้อยละ 16.65) กลุ่มตัวอย่างชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงมีจำนวน 40 คน (ร้อยละ 16.65) และกลุ่มตัวอย่างชาวเขาเผ่าอีโก้มีจำนวน 45 คน (ร้อยละ 18.80)

ตารางที่ 4.1.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการนับถือศาสนา

ศาสนา	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
พุทธ	191	79.6
คริสต์	49	20.4
รวม	240	100

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 79.6) และนับถือศาสนาคริสต์ (ร้อยละ 20.4) โดยชาวไทยพื้นราบและชาวเขาเผ่าเข้าจะนับถือศาสนาพุทธ ส่วนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงและอีโก้จะมีทั้งที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์ นอกจากการนับถือศาสนาแล้ว ชาวพื้นราบยังมีความเชื่อในไสยศาสตร์และชาวไทยภูเขายังมีการนับถือผีอีกด้วย

ตารางที่ 4.1.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	106	44.1
ประถมศึกษา	124	51.7
มัธยมศึกษา	7	2.9
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	-	-
อื่นๆ (ประกาศนียบัตรวิชาชีพ)	3	1.3
รวม	240	100

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 51.7 ไม่ได้รับการศึกษาร้อยละ 44.1 ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 2.9 ได้รับการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ 1.3 แต่ไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่านี้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในชนบทมีรายได้น้อยจึงทำให้มีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาน้อยด้วย

ตารางที่ 4.1.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
1 คน	1	0.4
2 คน	8	3.3
3 คน	39	16.3
4 คน	71	29.6
5 คน	31	12.9
6 คนขึ้นไป	90	37.5
รวม	240	100

กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป มากที่สุดร้อยละ 37.5 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน ร้อยละ 29.6 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน ร้อยละ 16.3 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน ร้อยละ 12.9 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2 คน ร้อยละ 3.3 และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 1 คน ร้อยละ 0.4 ดังนั้นจะเห็นว่าขนาดของครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่ ครอบครัวเป็นครอบครัวขยาย ซึ่งเป็นลักษณะของครอบครัวไทยในสังคมชนบท

ตารางที่ 4.1.7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ระยะเวลาที่อาศัย	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	-	-
1 - 3 ปี	7	2.9
4 - 6 ปี	16	6.7
7 - 9 ปี	13	5.4
10 - 12 ปี	24	10
13 - 15 ปี	10	4.2
มากกว่า 15 ปี	170	70.8
รวม	240	100

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 15 ปี ร้อยละ 70.8 รองลงมาอาศัยอยู่ในชุมชนประมาณ 10 - 12 ปี ร้อยละ 10.0 และอาศัยอยู่ในชุมชนประมาณ 4 - 6 ปี ร้อยละ 6.7 สำหรับชาวพื้นราบจะอาศัยอยู่ในชุมชนมาเป็นเวลานาน ส่วนชาวไทยภูเขาบางส่วนได้อพยพเข้ามาอยู่เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมาเนื่องจากต้องการหาที่ดินทำกินที่อุดมสมบูรณ์และมีแหล่งน้ำกิน น้ำใช้ ในการดำรงชีวิต

ตารางที่ 4.1.8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
เกษตรกรกรม	235	97.9
ค้าขาย	3	1.3
รับจ้าง	1	0.4
รับราชการ	1	0.4
รวม	240	100

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 97.9 ซึ่งส่วนมากจะปลูกข้าว ข้าวโพด ผัก ผลไม้ กระจ่าง และยาสูบ ตามลำดับ ประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ 1.3 ซึ่งจะเป็นร้านขายของชำในหมู่บ้าน นอกจากนี้ประกอบอาชีพรับจ้างร้อยละ 0.4 และอาชีพรับราชการ (เป็นครู) ร้อยละ 0.4 กล่าวได้ว่าอาชีพหลักในพื้นที่ที่ศึกษาคืออาชีพเกษตรกร ซึ่งจะเป็นการเกษตรแบบยังชีพ โดยจะปลูกข้าวไว้บริโภคในครอบครัว หากมีเหลือจึงจะจำหน่ายเพื่อนำไปซื้อสินค้าที่จำเป็นในการครองชีพอย่างอื่น ในปัจจุบันเกษตรกรได้มีการนำวิทยาศาสตร์และสารเคมีเข้ามาใช้กันมากขึ้น ทำให้ต้นทุนในการผลิตพืชผลทางการเกษตรสูงขึ้น และจะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระยะยาวอีกด้วย

ตารางที่ 4.1.9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้รวมทั้งครอบครัวเฉลี่ยต่อปี

รายได้	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
ไม่เกิน 10,000 บาท	71	29.6
ตั้งแต่ 10,001 บาท ถึง 15,000 บาท	71	29.6
ตั้งแต่ 15,001 บาท ถึง 20,000 บาท	38	15.8
ตั้งแต่ 20,001 บาท ถึง 25,000 บาท	22	9.1
ตั้งแต่ 25,001 บาท ถึง 30,000 บาท	9	3.8
ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป	29	12.1
รวม	240	100

กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยต่อปีในครัวเรือนที่เป็นเงินสด กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ของครัวเรือนต่ำสุด 8,000 บาทต่อปี และสูงสุด 100,000 บาทต่อปี จะเห็นว่ารายได้ของกลุ่มตัวอย่างมีรายได้น้อย ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ไม่ค้ำมีฐานะยากจน ทำให้ต้องพึ่งพิงทรัพยากรจากป่าไม้ซึ่งเป็นแหล่งปัจจัยสี่ของชีวิตคนในชนบท สำหรับครอบครัวที่มีรายได้สูงเพราะขยายพื้นที่ทำกินเข้าไปในพื้นที่ป่า (Extensive farming) เพื่อทำการปลูกพืชไร่และไม้ผล โดยเฉพาะชาวเขาเผ่าเข้าได้ขยายพื้นที่ทำกินเข้าไปในพื้นที่ป่ามากที่สุด แหล่งที่มาของรายได้ส่วนใหญ่ได้รับจากการขายพืชผลทางการเกษตร เช่น ข้าว ข้าวโพด ผัก ผลไม้ และมีรายได้จากการเก็บหาของป่ามาขาย เช่น หน่อไม้ ไม้ไผ่ เห็ด แมลงกินได้ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีรายได้จากการรับจ้างทำงานในหมู่บ้าน

ตารางที่ 4.1.10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

กรรมสิทธิ์ในที่ดิน	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
มีกรรมสิทธิ์	53	22.1
ไม่มีกรรมสิทธิ์	187	77.9
รวม	240	100

กลุ่มตัวอย่างมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเพียงร้อยละ 22.1 นอกนั้นไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินร้อยละ 77.9 ซึ่งเป็นการถือครองที่ดินโดยไม่มีกรรมสิทธิ์หรือกล่าวได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยและทำกินในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหมู่บ้านของชาวไทยภูเขาจะตั้งอยู่ในบริเวณป่าต้นน้ำลำธาร สภาพพื้นที่มีความลาดชันสูง ฝนตกชุกมีการชะล้างพังทลายของหน้าดินมากพื้นที่เหล่านี้อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ ซึ่งไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ์ได้

ตารางที่ 4.1.11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเป็นสมาชิกของกลุ่มองค์กรชุมชน

สมาชิกของกลุ่มองค์กรชุมชน	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
เป็นสมาชิก	185	77.1
ไม่เป็นสมาชิก	55	22.9
รวม	240	100

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของกลุ่มองค์กรชุมชน ร้อยละ 77.1 ซึ่งได้แก่ กลุ่มผู้ใช้น้ำ กลุ่มเกษตร กลุ่ม ชกส. กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มกำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มใดเลยมีร้อยละ 22.9 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรชุมชน ซึ่งชาวบ้านจะรวมกันเป็นกลุ่มร่วมมือกันช่วยเหลือกันและเพื่อสร้างความเข้มแข็งในชุมชน ตลอดจนมีการพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน

ตารางที่ 4.1.12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเป็นผู้นำชุมชน

ผู้นำชุมชน	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
เป็น	16	6.7
ไม่เป็น	224	93.3
รวม	240	100

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชน ได้แก่ ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวนร้อยละ 6.7 และไม่เป็นผู้นำชุมชนร้อยละ 93.3 ผู้นำชุมชนมีความสำคัญมากเพราะชาวบ้านจะให้ความเคารพและเชื่อฟัง ถ้าผู้นำชุมชนเหล่านี้มีความรู้หรือมีภูมิปัญญาในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ก็จะเป็นแกนนำในหมู่บ้านหรือชุมชนให้ร่วมมือกันในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่อไป

ตารางที่ 4.1.13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนที่ดินที่ใช้ในการประกอบอาชีพ

จำนวนที่ดิน	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
เพียงพอ	88	36.7
ไม่เพียงพอ	152	63.3
รวม	240	100

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 63.3 เห็นว่าจำนวนที่ดินยังไม่เพียงพอในการใช้ประกอบอาชีพทางการเกษตร และร้อยละ 36.7 เห็นว่ามีที่ดินเพียงพอแล้ว ดังนั้นจึงมีแนวโน้มว่ากลุ่มตัวอย่างเหล่านี้จะต้องขยายที่ดินทำกินออกไปอีก นั่นก็หมายถึงการบุกเบิกทำลาบป่าเพื่อทำการเกษตรนั่นเอง

ตารางที่ 4.1.14 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการได้รับประโยชน์ทางตรงจากป่า

ประโยชน์ทางตรงจากป่า	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
ไม้ก่อสร้างบ้านเรือน (n=240)	227	94.6
ไม้ฟืน (n=240)	225	93.8
แหล่งอาหาร (n=240)	181	75.4
แหล่งรายได้ (n=240)	141	58.8
สมุนไพร (n=240)	29	12.1

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าได้รับประโยชน์ทางตรงจากป่า ดังนี้ ไม้ก่อสร้างบ้านเรือน ร้อยละ 94.6 ไม้ฟืน ร้อยละ 93.8 เป็นแหล่งอาหาร ร้อยละ 75.4 เป็นแหล่งรายได้ ร้อยละ 58.8 เป็นแหล่งสมุนไพร ร้อยละ 12.1 ตามลำดับ กล่าวได้ว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นชุมชนที่ต้องพึ่งพิงและได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ค่อนข้างสูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำไม้จากป่ามาก่อสร้างที่อยู่อาศัย การนำไม้มาทำฟืน และการเก็บหาอาหารจากป่า เช่น หน่อไม้ เห็ด พืชผักป่า แมลงต่าง ๆ เป็นต้น

ตารางที่ 4.1.15 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการได้รับประโยชน์ทางอ้อมจากป่า

ประโยชน์ทางอ้อมจากป่า	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
แหล่งต้นน้ำลำธาร (n=240)	227	94.6
สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ (n=240)	73	30.4
ที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า (n=240)	30	12.5
รักษาความสมดุลตามธรรมชาติ (n=240)	13	5.4
ป้องกันการพังทลายของหน้าดิน (n=240)	5	2.1

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าได้รับประโยชน์ทางอ้อมจากป่า ดังนี้ ป่าเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ร้อยละ 94.6 ป่าเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 30.4 ป่าเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าร้อยละ 12.5 ป่าเป็นที่รักษาความสมดุลตามธรรมชาติ ร้อยละ 5.4 และป่าช่วยป้องกันการพังทลายของหน้าดินร้อยละ 2.1 ตามลำดับ อาจกล่าวได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าป่าเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารในจำนวนที่สูงมาก แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างป่ากับน้ำเป็นอย่างดี หมายถึงภูมิปัญญาของชาวบ้านในส่วนของป่ากับน้ำนั่นเอง

ตารางที่ 4.1.16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความเห็นเกี่ยวกับป่าใช้สอย

ป่าใช้สอยร่วมกัน	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
มีป่าใช้สอยร่วมกัน	238	99.2
ไม่มีป่าใช้สอยร่วมกัน	2	0.8
รวม	240	100

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 99.2 มีความเห็นว่ามีป่าใช้สอยร่วมกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 0.8 เห็นว่าไม่มีป่าใช้สอยร่วมกัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในชนบท หมู่บ้านอยู่ใกล้ป่าหรือบางหมู่บ้านตั้งอยู่ในป่า วิถีชีวิตผูกพันและพึ่งพิงอยู่กับป่ากับแหล่งน้ำลำธาร เพราะส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรมีฐานะยากจน ดังนั้นป่าจึงเปรียบเสมือนแหล่งปัจจัยสี่ของชาวบ้าน

ตารางที่ 4.1.17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความเห็นในการดำเนินการจัดการป่าชุมชน

ผู้ดำเนินการป่าชุมชน	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
สมาชิกของหมู่บ้าน	210	87.5
หน่วยงานของรัฐ	20	8.3
สมาชิกของหมู่บ้านใกล้เคียง	9	3.8
หน่วยงานเอกชน	1	0.4
รวม	240	100

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.5 มีความเห็นว่าหาก หมู่บ้านมีป่าชุมชนก็ควรให้สมาชิกของหมู่บ้านเป็นผู้ดำเนินการจัดการป่าชุมชน ร้อยละ 8.3 มีความเห็นว่า ให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการจัดการป่าชุมชนร้อยละ 3.8 มีความเห็นว่าให้สมาชิกของหมู่บ้านใกล้เคียงเป็นผู้ดำเนินการจัดการป่าชุมชนและ ร้อยละ 0.4 มีความเห็นว่า ให้หน่วยงานเอกชนเป็นผู้ดำเนินการจัดการป่าชุมชน ตามลำดับ จะเห็นว่าชาวบ้านส่วนใหญ่ต้องการที่จะดำเนินการจัดการป่าชุมชนกันเอง

ตารางที่ 4.1.18 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จำแนกตามสื่อประเภทต่าง ๆ

ประเภทสื่อ	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
ผู้นำชุมชน (n=240)	200	83.3
โทรทัศน์ (n=240)	149	62.1
เจ้าหน้าที่ของรัฐ (n=240)	134	55.8
วิทยุ (n=240)	129	53.8
หนังสือพิมพ์ (n=240)	47	19.6
เพื่อนบ้าน (n=240)	26	10.8
หออกระจายข่าว (n=240)	13	5.4

กลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 83.30 ได้รับความรู้จากผู้นำชุมชน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 62.10 ได้รับความรู้จากโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 55.80 ได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 53.80 ได้รับความรู้จากวิทยุ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 19.60 ได้รับความรู้จากหนังสือพิมพ์ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10.80 ได้รับความรู้จากเพื่อนบ้าน และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5.40 ได้รับความรู้จากหออกระจายข่าวในหมู่บ้าน ตามลำดับ แสดงว่าผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ และสื่อต่าง ๆ มีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แก่ชาวบ้าน

4.2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อระดับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

4.2.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างทุกชาติพันธุ์จำแนกตามระดับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ระดับความรู้	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
มีความรู้น้อย (0 - 4 คะแนน)	23	9.6
มีความรู้ปานกลาง (5 - 9 คะแนน)	175	72.9
มีความรู้มาก (10 - 14 คะแนน)	42	17.5
รวม	240	100

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกชาติพันธุ์ ได้แก่ ชาวพื้นราบ ชาวเขาเผ่าเย้า ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง และชาวเขาเผ่าอีโก้ มีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่ร้อยละ 72.9 มีระดับคะแนนอยู่ที่ 5-9 คะแนน โดยได้คะแนนต่ำสุด 0 คะแนนและ สูงสุด 14 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ที่ 7.37 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.40

ชาวบ้านส่วนใหญ่มีโอกาสได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนน้อย แต่โดยที่ชาวบ้านอาศัยอยู่ในชนบทมีปฏิสัมพันธ์กับป่า ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวจากการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ได้รับความรู้จากการถ่ายทอดความรู้ของบรรพบุรุษ ได้รับความรู้จากวัฒนธรรมหรือความเชื่อ ได้รับความรู้จากผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ และได้รับความรู้จากสื่อต่าง ๆ จึงทำให้ชาวบ้านมีระดับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้พอสมควร

ตารางที่ 4.2.2 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	\bar{X}	S.D.
เกษตรกรกรม	235	7.32	2.39
ค้าขาย	3	9	2
รับจ้าง	1	10	-
รับราชการ	1	12	-

จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกรกรม มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เฉลี่ยเท่ากับ 7.32 คะแนน กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพค้าขายมีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เฉลี่ยเท่ากับ 9.00 คะแนน กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้าง มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ป่าไม้ เฉลี่ยเท่ากับ 10.00 คะแนน และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เฉลี่ยเท่ากับ 12.00 คะแนน

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามอาชีพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่ต่างกัน มีผลทำให้ชาวบ้านมีระดับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่างกัน

ทั้งนี้เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรกรม มีรายได้น้อยและมีฐานะยากจน ทำให้มีโอกาสที่จะศึกษาเล่าเรียนในระบบโรงเรียนน้อยลงด้วย อย่างไรก็ตามอาชีพไม่มีผลระดับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ตารางที่ 4.2.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F Ratio	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	3	36.82	12.27	2.15	0.09
ภายในกลุ่ม	236	1347.42	5.70		

ตารางที่ 4.2.4 แสดงค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้/ครัวเรือน/ปี

รายได้	จำนวน	\bar{x}	S.D.
ไม่เกิน 10,000 บาท	71	7.02	1.97
ตั้งแต่ 10,001 บาท ถึง 15,000 บาท	71	6.92	2.45
ตั้งแต่ 15,001 บาท ถึง 20,000 บาท	38	8.00	2.44
ตั้งแต่ 20,001 บาท ถึง 25,000 บาท	22	8.27	3.07
ตั้งแต่ 25,001 บาท ถึง 30,000 บาท	9	7.00	2.44
ตั้งแต่ 30,001 บาท ขึ้นไป	29	7.93	2.37

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เฉลี่ยเท่ากับ 7.02 คะแนน กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ตั้งแต่ 10,001 บาท ถึง 15,000 บาท มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เฉลี่ยเท่ากับ 6.92 คะแนน กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ตั้งแต่ 15,001 บาท ถึง 20,000 บาท มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เฉลี่ยเท่ากับ 8.00 คะแนน กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ตั้งแต่ 20,001 บาท ถึง 25,000 บาท มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เฉลี่ยเท่ากับ 8.27 คะแนน กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ตั้งแต่

25,001 บาท ถึง 30,000 บาท มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เฉลี่ยเท่ากับ 7.00 คะแนน กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ตั้งแต่ 30,001 บาท ขึ้นไป มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เฉลี่ยเท่ากับ 7.93 คะแนน

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จำแนกตามรายได้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่ต่างกันมีผลทำให้ชาวบ้านมีระดับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่างกัน

ทั้งนี้เพราะชาวบ้านที่มีรายได้มากกว่า มีโอกาสที่จะได้รับความรู้และข้อมูลข่าวสารในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากกว่าชาวบ้านที่มีรายได้น้อย จึงมีแนวโน้มว่าผู้ที่มีรายได้มากจะมีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากขึ้น

ตารางที่ 4.2.5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F Ratio	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	5	65.43	13.08	2.32	0.04
ภายในกลุ่ม	234	1318.81	5.63		

ตารางที่ 4.2.6 แสดงค่ามัธยิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชาติพันธุ์

ชาติพันธุ์	จำนวน	\bar{X}	S.D.
ชาวพื้นราบ	115	7.68	2.37
ชาวเขาเผ่าเย้า	40	9.02	2.53
ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง	40	6.50	1.66
ชาวเขาเผ่าอีเก้อ	45	5.88	1.72

จากการศึกษาพบว่า เมื่อหาค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามชาติพันธุ์มีดังนี้

ชาวเขาเผ่าเย้า มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 9.02 คะแนน

รองลงมาชาวพื้นราบ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.68 คะแนน

ชาวเขาเผ่าเย้า มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.50 คะแนน

และชาวเขาเผ่าอีเก้อ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.88 คะแนน

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามชาติพันธุ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีชาติพันธุ์ต่างกัน มีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ว่า ปัจจัยทางด้านสังคมที่ต่างกัน มีผลทำให้ชาวบ้านมีระดับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่างกัน

ทั้งนี้จะเห็นว่าชาวบ้านที่เป็นชาวเขาเผ่าเย้า มีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากที่สุด เพราะคนเผ่านี้มี ความฉลาด ชอบค้าขายมีการติดต่อสื่อสารกับคนมาก ทำให้ได้รับข้อมูลข่าวสาร และความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากกว่าเผ่าอื่น ชาวไทยพื้นราบมีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง เพราะส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มีโอกาสทางการศึกษาน้อย ได้รับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มาจากบิดามารดา ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ สื่อต่าง ๆ และชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง มีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ระดับปานกลาง และส่วนใหญ่ไม่

ได้เรียนหนังสือ มีการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกน้อย และชาวเขาเผ่าอื่นก็มีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้น้อยที่สุด เนื่องจากมีข้อจำกัดในการเรียนรู้ภาษาไทย และส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนหนังสือ เพราะมีฐานะยากจน

ตารางที่ 4.2.7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามชาติพันธุ์

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F Ratio	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	3	250.10	83.36	17.34	0.00
ภายในกลุ่ม	236	1134.14	4.80		

ตารางที่ 4.2.8 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	\bar{X}	S.D.
อายุต่ำกว่า 20 ปี	1	5.00	-
อายุตั้งแต่ 20-29 ปี	40	7.87	2.30
อายุตั้งแต่ 30-39 ปี	82	7.29	2.56
อายุตั้งแต่ 40-49 ปี	66	7.07	2.35
อายุตั้งแต่ 50-59 ปี	33	7.60	2.24
อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	18	7.44	2.40

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้ เฉลี่ยเท่ากับ 5.00 คะแนน กลุ่มตัวอย่างอายุตั้งแต่ 20-29 ปี มีคะแนนความรู้ในการ
อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เฉลี่ยเท่ากับ 7.87 คะแนน กลุ่มตัวอย่างอายุตั้งแต่ 30-39 ปี มีคะแนนความ
รู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เฉลี่ยเท่ากับ 7.29 คะแนน กลุ่มตัวอย่างอายุตั้งแต่ 40-49 ปี มีคะแนน
ความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เฉลี่ยเท่ากับ 7.09 คะแนน กลุ่มตัวอย่างอายุตั้งแต่ 50-59 ปี มี
คะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เฉลี่ย 7.60 คะแนน กลุ่มตัวอย่างอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป
มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เฉลี่ย 7.44 คะแนน

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จำแนกตามอายุ
พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ว่าปัจจัยทางด้านสังคมที่ต่างกัน มี
ผลทำให้ชาวบ้านมีระดับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่างกัน

ทั้งนี้จะเห็นว่าคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เฉลี่ยแต่ละช่วงอายุไม่แตก
ต่างกันมากนัก เนื่องจากชาวบ้านที่มีอายุน้อยจะได้รับการศึกษาจากในระบบโรงเรียนมาก่อน ส่วน
ชาวบ้านที่มีอายุมากส่วนใหญ่จะไม่ได้ได้รับการศึกษาจากในระบบโรงเรียน แต่จะได้รับความรู้และ

ข้อมูลข่าวสารในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมของตัวเอง
อย่างไรก็ตามอายุไม่มีผลต่อระดับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ตารางที่ 4.2.9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F Ratio	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	5	23.95	4.79	0.82	0.53
ภายในกลุ่ม	234	1360.29	5.81		

ตารางที่ 4.2.10 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	\bar{X}	S.D.
ไม่เคยเข้าโรงเรียน	106	6.87	2.12
ประถมศึกษา	124	7.54	2.44
มัธยมศึกษา	7	10.28	2.62
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	-	-	-
อื่น ๆ (ปวช.)	3	11	1.73

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเข้าโรงเรียน มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้เฉลี่ยเท่ากับ 6.87 คะแนน กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีคะแนน
ความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เฉลี่ยเท่ากับ 7.54 คะแนน กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับ
มัธยมศึกษา มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เฉลี่ยเท่ากับ 10.28 คะแนน และกลุ่ม
ตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
เฉลี่ยเท่ากับ 11 คะแนน

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตาม
ระดับการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ว่าปัจจัย
ทางด้านสังคมที่ต่างกัน มีผลทำให้กลุ่มตัวอย่าง มีระดับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่างกัน

ทั้งนี้เพราะชาวบ้านที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า มีโอกาสได้ศึกษาหาความรู้ในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาน้อยกว่า

ตารางที่ 4.2.11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F Ratio	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	3	128.70	42.90	8.06	0.00
ภายในกลุ่ม	236	1255.54	5.32		

ตารางที่ 4.2.12 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	จำนวน	\bar{X}	S.D.
น้อยกว่า 1 ปี	-	-	-
1-3 ปี	7	7.28	1.97
4-6 ปี	16	6.18	2.45
7-9 ปี	13	7.30	2.32
10-12 ปี	24	7.45	2.26
13-15 ปี	10	7.10	2.13
มากกว่า 15 ปี	170	7.50	2.45

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 1-3 ปี มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เฉลี่ยเท่ากับ 7.28 คะแนน กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 4-6 ปี มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เฉลี่ยเท่ากับ 6.18 คะแนน กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 7-9 ปี มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เฉลี่ยเท่ากับ 7.30 คะแนน กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 10-12 ปี มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เฉลี่ยเท่ากับ 7.45 คะแนน กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 13-15 ปี มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เฉลี่ยเท่ากับ 7.10 คะแนน และกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน มากกว่า 15 ปี มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เฉลี่ยเท่ากับ 7.50 คะแนน

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ว่าปัจจัยทางด้านสังคมที่ต่างกัน มีผลทำให้ชาวบ้าน มีระดับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่ต่างกัน

ทั้งนี้เพราะว่าชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนมานาน ส่วนหนึ่งจะไม่ค่อยได้รับการศึกษาจากโรงเรียน และอีกส่วนหนึ่งของชาวบ้านเป็นชาวไทยภูเขาที่ขาดโอกาสทางการศึกษา

ตารางที่ 4.2.13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	F
				Ratio	Prob.
ระหว่างกลุ่ม	5	26.25	5.25	0.90	0.49
ภายในกลุ่ม	234	1357.99	5.80		

ตารางที่ 4.2.14 แสดงค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความเป็นผู้นำชุมชน

ความเป็นผู้นำชุมชน	จำนวน	\bar{X}	S.D.
เป็นผู้นำ	16	8.81	2.56
ไม่เป็นผู้นำ	224	7.27	2.36

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชนมีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.81 คะแนน และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นผู้นำชุมชนมีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.27 คะแนน

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามความเป็นผู้นำชุมชนจะมีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ว่าปัจจัยทางด้านสังคมที่ต่างกัน มีผลทำให้ชาวบ้านมีระดับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่างกัน

ทั้งนี้เพราะชาวบ้านที่เป็นผู้นำชุมชนมีโอกาสที่จะได้รับความรู้ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จากการประชุม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐมากกว่าชาวบ้านที่ไม่เป็นผู้นำชุมชน

ตารางที่ 4.2.15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
จำแนกตามความเป็นผู้นำชุมชน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F Ratio	F Prob
ระหว่างกลุ่ม	1	35.42	35.42	6.25	0.01
ภายในกลุ่ม	238	1348.82	5.66		

4.3 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ตารางที่ 4.3.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างทุกชาติพันธุ์ จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ระดับการมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	จำนวน	ร้อยละ
มีส่วนร่วมน้อย (15-30 คะแนน)	211	87.9
มีส่วนร่วมปานกลาง (31-45 คะแนน)	27	11.3
มีส่วนร่วมมาก (46-60 คะแนน)	2	0.8
รวม	240	100

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ น้อย (ร้อยละ 87.9) มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ปานกลาง (ร้อยละ 11.3) และมีส่วน ร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่มาก (ร้อยละ 0.8) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3.2 แสดงค่ามัธยิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	\bar{X}	S.D.
เกษตรกรรวม	235	23.87	5.37
ค้าขาย	3	19.33	2.30
รับจ้าง	1	36	-
รับราชการ	1	30	-

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้างมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 36 คะแนน รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 30 คะแนน กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกรรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.87 คะแนน และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพค้าขาย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.33 คะแนนตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามอาชีพพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีอาชีพต่างกัน จะมีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่ต่างกัน มีผลทำให้ชาวบ้านมีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่างกัน

ทั้งนี้เพราะชาวบ้านแต่ละอาชีพมีโอกาสและวิถีชีวิตที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกัน โดยชาวบ้านที่มีอาชีพรับจ้าง มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากที่สุดเพราะมีรายได้น้อย การดำรงชีวิตต้องพึ่งพิงอยู่กับทรัพยากรป่าไม้ แต่ชาวบ้านที่ประกอบอาชีพค้าขาย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่ำที่สุด เพราะไม่มีเวลาว่างและการดำรงชีวิตไม่ต้องพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้มากนัก

ตารางที่ 4.3.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F Ratio	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	3	246.34	82.11	2.86	0.03
ภายในกลุ่ม	236	6772.83	28.69		

ตารางที่ 4.3.4 แสดงค่ามัธยิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้/ครัวเรือน/ปี

รายได้	จำนวน	\bar{X}	S.D.
ไม่เกิน 10,000 บาท	71	22.98	4.28
ตั้งแต่ 10,001 บาท ถึง 15,000 บาท	71	25.25	6.53
ตั้งแต่ 15,001 บาท ถึง 20,000 บาท	38	24.68	5.82
ตั้งแต่ 20,001 บาท ถึง 25,000 บาท	22	23.22	5.37
ตั้งแต่ 25,001 บาท ถึง 30,000 บาท	9	23.22	4.35
ตั้งแต่ 30,001 บาท ขึ้นไป	29	22.44	3.97

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ตั้งแต่ 10,001 บาท ถึง 15,000 บาท มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.25 คะแนน แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้น้อยที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.44 คะแนน

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามรายได้พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน จะมีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่ต่างกัน มีผลทำให้ชาวบ้านมีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่างกัน

ทั้งนี้ชาวบ้านที่มีรายได้น้อยมีแนวโน้มที่เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากกว่า เพราะมีความจำเป็นที่จะต้องพึ่งพิงและใช้ประโยชน์จากป่าไม้มากกว่าชาวบ้านที่มีรายได้สูงกว่า อย่างไรก็ตามรายได้กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ก็ไม่มีผลที่แตกต่างกันมากนัก

ตารางที่ 4.3.5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F Ratio	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	5	287.95	57.59	2.00	0.07
ภายในกลุ่ม	234	6731.22	28.76		

ตารางที่ 4.3.6 แสดงค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชาติพันธุ์

ชาติพันธุ์	จำนวน	\bar{X}	S.D.
ชาวพื้นราบ	115	25.46	6.82
ชาวเขาเผ่าเข้า	40	22.10	3.50
ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง	40	22.20	2.26
ชาวเขาเผ่าอีโก้	45	22.95	3.26

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวพื้นราบ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.46 คะแนน รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวเขาเผ่าอีโก้ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.95 คะแนน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.20 คะแนน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวเขาเผ่าเข้า มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้น้อยที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.10 คะแนน

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามชาติพันธุ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีชาติพันธุ์ต่างกัน , จะมีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญของสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ว่าปัจจัยทางด้านสังคมที่ต่างกัน มีผลทำให้ชาวบ้านมีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่างกัน

ทั้งนี้เพราะชาวบ้านที่มีชาติพันธุ์ต่างกันมีโอกาสและวิถีชีวิต ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่างกัน โดยชาวพื้นราบมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากกว่าชาวไทยภูเขา ซึ่งเป็นผู้ด้อยโอกาส

ตารางที่ 4.3.7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามชาติพันธุ์

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F Ratio	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	3	568.62	189.54	6.93	0.00
ภายในกลุ่ม	236	6450.55	27.33		

ตารางที่ 4.3.8 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	\bar{X}	S.D.
อายุต่ำกว่า 20 ปี	1	21.00	-
อายุตั้งแต่ 20-29 ปี	40	23.77	5.82
อายุตั้งแต่ 30-39 ปี	82	25.06	6.20
อายุตั้งแต่ 40-49 ปี	66	23.60	5.39
อายุตั้งแต่ 50-59 ปี	33	22.87	3.52
อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	18	21.88	1.84

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุตั้งแต่ 30 - 39 ปี มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.06 คะแนน แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้น้อยที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.00 คะแนน และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เฉลี่ยเท่ากับ 21.88 คะแนน

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จำแนกตามอายุพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นการปฏิบัติสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ว่าปัจจัยทางด้านสังคมที่ต่างกัน มีผลทำให้ชาวบ้านมีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่างกัน

ทั้งนี้เพราะชาวบ้านที่มีอยู่ตั้งแต่ 20 - 49 ปี มีทั้งแรงงานและเกษียณมี 'สพร' อยู่ในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนมาก แต่ชาวบ้านที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี และอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนน้อย อย่างไรก็ตามอายุกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ก็มีผลที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

ตารางที่ 4.3.9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F Ratio	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	5	232.46	46.49	1.60	0.16
ภายในกลุ่ม	234	6786.72	29.00		

ตารางที่ 4.3.10 แสดงค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการ
อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	\bar{X}	S.D.
ไม่เคยเข้าโรงเรียน	106	21.95	2.87
ประถมศึกษา	124	25.25	6.42
มัธยมศึกษา	7	25.14	5.08
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	-	-	-
อื่น ๆ (ปวช.)	3	33.00	3.60

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 33.00 คะแนน รองลงมา เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.14 คะแนน กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.25 คะแนน และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเข้าโรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.95 คะแนน ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าปัจจัยทางด้านสังคมที่ต่างกันมีผลทำให้ชาวบ้านมีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่างกัน

ทั้งนี้เพราะชาวบ้านที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามีโอกาสที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากกว่า เนื่องจากชาวบ้านที่มีการศึกษาสูง จะทราบถึงคุณค่าและประโยชน์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และมีโอกาสและเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วม จึงเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มากกว่าชาวบ้านที่ได้รับการศึกษาน้อยกว่าเพราะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพ

ตารางที่ 4.3.11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F Ratio	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	3	889.82	296.60	11.42	0.00
ภายในกลุ่ม	236	6129.36	25.97		

ตารางที่ 4.3.12 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการ
อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	จำนวน	\bar{X}	S.D.
น้อยกว่า 1 ปี	-	-	-
1-3 ปี	7	22.31	4.19
4-6 ปี	16	22.31	1.66
7-9 ปี	13	23.53	5.47
10-12 ปี	24	23.00	3.64
13-15 ปี	10	23.70	6.61
มากกว่า 15 ปี	170	24.25	5.81

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 15 ปี มีส่วน
ร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 24.25 คะแนน รองลงมาเป็น
กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชน 13-15 ปี มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 23.70 คะแนน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มี
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 4-6 ปี มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 22.31 คะแนน

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตาม
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน จะมีระดับ
การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่ง
เป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าปัจจัยทางด้านสังคมที่ต่างกันมีผลทำให้ชาวบ้านมีระดับการมี
ส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่างกัน

ทั้งนี้ชาวบ้านที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนนานกว่า จะมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วม
ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากกว่าเพราะมีความผูกพันกับชุมชนและถิ่นที่อยู่อาศัย อย่างไรก็ตาม
ตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ก็ไม่มีผลที่แตก
ต่างกันมากนัก

ตารางที่ 4.3.13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F Ratio	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	5	96.08	19.21	0.64	0.66
ภายในกลุ่ม	234	6923.09	29.58		

ตารางที่ 4.3.14 แสดงค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความเป็นผู้นำชุมชน

ความเป็นผู้นำชุมชน	จำนวน	\bar{X}	S.D.
เป็นผู้นำ	16	28.87	6.45
ไม่เป็นผู้นำ	224	23.53	5.17

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชนมีการมีส่วนร่วมรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.87 คะแนน และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นผู้นำชุมชนมีการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.53 คะแนน

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามความเป็นผู้นำชุมชนพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชนจะมีระดับการมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าปัจจัยทางด้านสังคมที่ต่างกันมีผลทำให้ชาวบ้านมีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่างกัน

ทั้งนี้เพราะชาวบ้านที่เป็นผู้นำชุมชนมีโอกาสที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำ ร่วมประชุม ร่วมคิดค้นหาปัญหา ร่วมวางแผนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนมากกว่าชาวบ้านที่ไม่เป็นผู้นำชุมชน

ตารางที่ 4.2.15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จำแนกตามความเป็นผู้นำชุมชน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F Ratio	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	1	425.71	425.71	15.36	0.00
ภายในกลุ่ม	238	6593.46	27.70		